

Grottorna i Han-sur-Lesse i privinsen Namur, Belgien, är med rätta världsberömda, inte bara som turistmål utan också som platsen för ett underjordiskt laboratorium. För ett antal år sedan försågs de dessutom med en annan attraktion, ett arkeologiskt museum.

Floden Lesse har vid Han urholkat och löst ut 10 km gångar i kalken, vilket gör grottsystemet till det överlägset största i Belgien. Den sista delen utgör en imponerande grottsjö av 360 m längd, med ett upp till 30 meter högt tak.

Ströfynd av arkeologiskt värde har sedan sekelskiftet gjorts i grottans kulturlager som till den största delen spolats bort av floden vid högvatten. Men det har mest rört sig om fragment och avfall. Om man ville söka större föremål måste man ge sig ned på grottans dyiga botten. Och det dröjde. Arkeologer vill ju helst finna sina föremål orubbade i de daterande lagren. Dessutom var siktdjupet bedrövligt i vattnet, som bäst strax under en meter, och temperaturen sällan högre än 10°-ja, ofta nere i 2°.

1959 undersöktes flodbädden för första gången av M. Jasinski med vanlig utrustning- och detta preliminära försök gav genast ett flertal välbevarade lösfynd ovanpå sedimenten, bl a bronsåldersyxor och -knivar samt medeltida lerkärl. Eftersom lagerföljden också fanns bevarad i vissa delar av grottan var det möjligt att relatera de omstuvade föremålen på botten till sin riktiga tidsmiljö.

Trots visst vetenskapligt motstånd lyckades det nu prof Marien och dykledaren Jasinski från Bryssel att installera en permanent luftdriven sugpump som systematiskt, sedan 1963, dragit genom lagren på botten.

Det har alltså kommit fram en sådan rikedom på fynd att man alltså upprättat ett särskilt museum för dem vid Hangrottan, Musée du Monde Souterrain de Han-sur-Lesse. De tusentals föremålen sträcker sig från senneolitisk stenålder omkring 2.000 f Kr in i den sena keltiska bronsåldern/början av järnåldern, period Hallstatt B (perioden uppkallad efter den bekanta saltgruvan i Salzkammergut i Österrike), över järnålderns likaledes keltiska La Tèneperiod (efter en ort i Schweiz) till romartiden och upp i vår egen tid. De pekuniärt och publikt värdefullaste fynden har varit ett stort guldhalsband och ett par örringar av guld från bronsålder samt ett metalldiplom för lång och trogen tjänst, utdelat av kejsar Trajanus år 108 e Kr till en officer i den pretorianska kohorten.

Det verkar som om Han-grottorna varit ett viktigt flyktmål för ett stort antal människor under vissa oroliga epoker i Belgiens historia, undan strid yxe-folk, invaderande ryttare beväpnade med järnsvärd, och även ur vägen för annat stöveltramp, med eller utan Schlieffen-planer i kikaren.

Red.

Litteratur: (M. Jasinski: förf namnet saknas): Le Tresor Subaquatique des Grottes de Han publ no 1, Musée du Monde Souterrain de Han-sur-Lesse, eller The International Journal of Nautical Archaeology and Underwater Expl 1/1(-72) sid 188-89.